

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołań:

1. D.B. od decyzji:

- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 27 października 2014.,
znak: (...)
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 25 lipca 2014 r., znak:
(...)

2. "M." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od decyzji:

- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 27 października 2014 r.,
znak: (...)

przy udziale "M." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zasiłek chorobowy i o świadczenia rehabilitacyjne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16
czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się D. B.
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt IV Ua (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od odwołującego się D.B. na rzecz organu
rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 września 2019 r., sygn. akt IV Ua (...) Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację odwołującego się D. B. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt IV U (...), którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołania D. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z 27 października 2014 r. oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z 25 lipca 2014 r., a także oddalił odwołanie „M.” Sp. z o.o. w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z 27 października 2014 r.

D. B. wniósł odwołanie od:

1. decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z 25 lipca 2014 r., którym organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego za okres od 28 maja 2014 r. do 25 sierpnia 2014 r. oraz odmówił prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego z tytułu zdarzenia z 29 listopada 2013 r., wobec uznania, że protokół powypadkowy zawiera stwierdzenia bezpodstawne;

2. decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. z 27 października 2014 r. ((...)), w której organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29 listopada 2013 r. do 27 maja 2014 r., prawa do zasiłku chorobowego za okres od 13 grudnia 2013 r. do 27 maja 2014 r. oraz prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 28 maja do 23 listopada 2014 r.

Powyższe decyzje dotyczyły świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia u płatnika „M.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Płatnik „M.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń społecznych oddział w W. ((...)) z 27 października 2014 r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt IV U (...). oddalił odwołanie D. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. z 27 października 2014 r.; 2. oddalił odwołanie D.B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z 25 lipca 2014 r.; 3. oddalił odwołanie „M.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. z 27 października 2014 r.; 4. zasądził od D.B. na

rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od tego wyroku wniósł odwołujący się D.B., zarzucając mu naruszenie art. 299 k.p.c.; art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 9 ust. 1 w związku z art. 3 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Sąd Okręgowy uznał, że apelacja ubezpieczonego jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i wskazał, że wbrew stanowisku strony apelującej, zarzut naruszenia art. 299 k.p.c. nie okazał się zasadny. W niniejszej sprawie, trafnie Sąd pierwszej instancji przyjął, że nie było potrzeby przeprowadzania dowodu z przesłuchania strony ubezpieczonej. Okoliczności istotne dla sprawy i dla podstawy rozstrzygnięcia roszczenia apelującego, zostały ustalone prawidłowo przez Sąd w oparciu o treść dokumentów ZUS i prawomocnych wyroków sądowych dotyczących ubezpieczonego D.B. i faktu niepodlegania przez niego do ubezpieczeń społecznych jako pracownika u płatnika składek „M.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Sąd odwoławczy zgodził się z Sądem pierwszej instancji, że prawo do otrzymania zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego przysługują tylko osobom, które mają tytuł do ubezpieczenia społecznego, chorobowego, wypadkowego. Takiego tytułu ubezpieczony nie ma w związku z treścią decyzji ZUS i prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 22 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa (...). Skoro wnioskodawca nie ma tytułu do ubezpieczeń, to nie przysługują mu świadczenia dla osób podlegających temu tytułowi.

Wbrew stanowisku ubezpieczonego, zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji zbadał jego roszczenie dotyczące prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego, nie naruszając treści art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. Okoliczność, że zakres tego badania ograniczył się do kwestii wynikających z prawomocnego wyłączenia wnioskodawcy z ubezpieczeń społecznych i chorobowych nie ma żadnego znaczenia dla prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji. Sąd Rejonowy nie mógł badać kwestii prawa do świadczeń z

ubezpieczenia wypadkowego i chorobowego, albowiem był związany prawomocnym orzeczeniem dotyczącym braku tytułu D.B. do ubezpieczeń społecznych w związku z zatrudnieniem w spółce M. z siedzibą w W.

Sąd Rejonowy nie naruszył też treści przepisów prawa materialnego, wskazanych przez apelującego. Czym innym jest stwierdzenie niezdolności do pracy u ubezpieczonego, a czym innym stwierdzenie, że w związku z tą niezdolnością do pracy przysługują mu jakiekolwiek świadczenia. Wnioskodawca nie posiadał tytułu do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia chorobowego, stąd nie miał prawa do wypłaty świadczeń, nawet w przypadku orzeczonej niezdolności do pracy. W takim przypadku nie może być mowy o naruszeniu przez Sąd pierwszej instancji treści przepisów prawa materialnego wskazanych w pkt II apelacji, tj. art. 9 ust. 1 w związku z art. 3 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Wbrew stanowisku skarżącego, wniesienie skargi kasacyjnej, nie oznacza, że wyroki Sądu Okręgowego w K. i Sądu Apelacyjnego w (...), dotyczące niepodlegania przez D. B. ubezpieczeniom społecznym jako pracownika u płatnika składek -spółki M., i poprzedzająca je decyzja, utraciły przymiot prawomocności. Skarga kasacyjna jako nadzwyczajny środek zaskarżenia przysługuje od orzeczeń prawomocnych co do istoty sporu. Sąd pierwszej instancji był związany ustaleniami prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego w K. przy wyrokowaniu w niniejszej sprawie. Wyrok nie został więc wydany przedwcześnie, stąd zarzuty ubezpieczonego w tym zakresie nie zasługują na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie ma też racji ubezpieczony, że organ rentowy nie miał prawa weryfikować treści sporządzonego przez zakład pracy protokołu powypadkowego. Organ rentowy, w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego, ocenia dowody według swojego uznania i nie jest związany ustaleniami tego protokołu powypadkowego co do jego treści. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w szczególności nie jest związany oceną pracodawcy, co do tego, czy dane zdarzenie miało charakter wypadku przy pracy. W tym zakresie ZUS dokonuje własnych ustaleń i po przeprowadzeniu postępowania stwierdza, czy dane zdarzenie jest w jego ocenie wypadkiem przy pracy i czy należy wypłacić w związku z tym stosowne świadczenia. Świadczenia te mogą być jednak wypłacone

tylko jeżeli istnieje tytuł do ubezpieczenia wypadkowego, a takiego tytułu D.B. nie posiada.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego oparł na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, przede wszystkim wobec rażących uchybień Sądu Okręgowego. Analiza wydanego orzeczenia prowadzi do wniosku, że Sąd wydał zaskarżone orzeczenie przy zaniechaniu rozważenia stanu sprawy, przyjmując bezkrytycznie wnioski i argumentację Sądu pierwszej instancji i tym samym organu rentowego.

Pełnomocnik ubezpieczonego zauważył, że strona nie może polemizować z faktem, iż otrzymanie zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego zależne jest od istnienia ubezpieczenia społecznego, chorobowego i wypadkowego. Należy jednak podkreślić, iż w ocenie ubezpieczonego taki tytuł do ubezpieczenia istniał w chwili zajścia zdarzenia, tj. ubezpieczony osobiście i odpłatnie wykonywał pracę, przy istnieniu podporządkowania pracodawcy (która to cecha w ostatnim czasie znacznie ewoluuje przy uznaniu, iż zakres podporządkowania może ulegać zmniejszeniu – tak Sąd Najwyższy w wyroku z 8 listopada 2018 r., III PK 110/17) oraz w czasie i miejscu wskazanym przez pracodawcę. Oczywiście niewłaściwe jest przy tym uznanie przez Sąd, iż skoro w innym postępowaniu wyłączono ubezpieczonego z ubezpieczeń społecznych, to nie należy zbadać zasadności takiej interpretacji - tym bardziej skoro od wskazanego orzeczenia została wniesiona skarga kasacyjna, w ocenie ubezpieczonego w pełni zasadna.

W niniejszej sprawie należy zatem uznać, iż wyrok Sądu Okręgowego w K. został wydany co najmniej przedwcześnie. Skoro bowiem Sąd ograniczył postępowanie dowodowe, bazując w zasadzie wyłącznie na materiale zgromadzonym w innej sprawie, należałoby poczekać do jej ostatecznego rozstrzygnięcia, tj. do rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy. Strona skarżąca zaznaczyła jednak, że zdaje sobie sprawę, iż sam fakt złożenia skargi kasacyjnej nie pozbawia orzeczeń przymiotu prawomocności. Jednak w ocenie

ubezpieczonego Sąd powinien w sposób wnikliwy i wszechstronny zbadać cały zebrany materiał dowodowy, a nie wyłącznie opierać się na wyroku, który wciąż jest kwestionowany przez stronę w ramach przysługującego jej środka zaskarżenia.

Z tego względu podkreślono, iż uchybienia Sądu drugiej instancji, zwłaszcza w zakresie braku dokładnej analizy materiału dowodowego w sprawie i oparciu się w całości na stanowisku Sądu w innej sprawie, bez dokonania własnych ustaleń w sprawie, są zauważalne bez szczegółowej analizy sprawy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o:

1) odrzucenie skargi kasacyjnej w zakresie dotyczącym decyzji ZUS Oddział w K. z 25 lipca 2014 r., znak: (...);

2) wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie dotyczącym zaskarżonej decyzji z 25 lipca 2014 r. - w przypadku odmowy odrzucenia skargi kasacyjnej;

3) oddalenie skargi kasacyjnej, w zakresie dotyczącym zaskarżonej decyzji z 25 lipca 2014 r.- w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

4) zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W niniejszej sprawie nie można uznać, że skarżący wykazał oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Zatem sąd jest związany prawomocnymi wyrokami wydanymi w innych sprawach, zwłaszcza, jeżeli rozstrzygają one kwestie niezbędne do rozstrzygnięcia rozpoznawanej przez

nie sprawy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że wniesienie skargi kasacyjnej nie usuwa waloru prawomocności wyroku, od którego skarga kasacyjna została wniesiona. Całkowicie bezpodstawne są zatem zarzuty pełnomocnika ubezpieczonego, które zmierzają do wykreowania obowiązku sądu prowadzenia postępowania dowodowego na okoliczności prawomocnie rozstrzygnięte już w innym postępowaniu. Nic nie zmienia tutaj fakt, że strona odwołująca się nie zgadzała się z tym prawomocnym rozstrzygnięciem i zaskarżyła je skargą kasacyjną. Wniesienie skargi kasacyjnej nie oznacza jeszcze, że jest ona zasadna, co świetnie widać w niniejszym postępowaniu, zauważyć bowiem trzeba, że Sąd Najwyższy postanowieniem z 18 czerwca 2020 r. (III UK 332/19) odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 22 listopada 2018 r. (sygn. akt III AUa (...)). Zatem skarżącemu nie udało się skutecznie podważyć tego orzeczenia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).